

Universitat de Barcelona - Abadia de Montserrat

VI Jornades Universitàries d'Història Antiga

Els Teixits han acompanyat a l'ésser humà al llarg de tota la Història, des de les seves èpoques més remotes fins als nostres dies. L'home i la dona van aprendre a filar i teixir quan van ser capaços de solucionar de manera intel·ligent la seva necessitat d'abrigar-se i de cobrir-se. Però molt aviat, a més d'aquesta funció utilitària, el teixit va ocupar altres funcions més complexes i va anar adquirint un component simbòlic i social per a expressar identitats ja fossin individuals o col·lectives, familiars o socials, fins al punt que el vestit o la indumentària es va convertir en un element destacat i característic de cada cultura de Món Antic. Paral·lelament, l'evolució de l'arquitectura i l'urbanisme comportava l'adequació de les produccions tèxtils a les funcions ornamentals, senyalitzadores i delimitadores d'espais que aquesta requeria. Aquest fet explica el creixent interès de la investigació moderna per conèixer en profunditat els teixits de la Mediterrània antiga. El nostre coneixement sobre ells es beneficia de nombrosos avenços tècnics i metodològics al llarg de les darreres dècades, que han permès avenços certament significatius en moltes de les mencionades línies d'investigació, de la qual cosa dona bona mostra el programa d'aquestes VI Jornades Universitàries.

Túnica còpia. Museu de Montserrat.

Organització:

Museu de Montserrat i Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, amb la col·laboració dels Projectes Minist. Ed. i Ciència, Plan Nacional I+D+I *Caracterización tecnológica y cronológica de las producciones textiles coptas: antecedentes de las manufacturas textiles alto medievales españolas (HUM2005-04610)* y *La transformación del nordeste de Hispania y las Islas Baleares: arquitectura religiosa (siglos IV al VIII) (HUM2005-00268/HIST)*. (Fondos FEDER).

Matrícula: 30 €

Es lliurarà diploma acreditatiu

Possibilitats d'allotjament a Montserrat

Informació, inscripció i reserves:

Monestir de Montserrat

08199 Montserrat

Tel.: 93 877 77 25

Fax: 93 877 77 26

fundacio2025@abmontserrat.es

L'assistència és validable per un crèdit de
lliure elecció de la Universitat de Barcelona

VI Jornades Universitàries d'Història Antiga

Teixits i indumentària a la Mediterrània durant l'Antiguitat Tardana

Abadia de Montserrat,
9 i 10 de novembre de 2007

Conveni entre la Universitat de Barcelona
i la Fundació Abadia de Montserrat, 2025

Teixits i indumentària a la Mediterrània durant l'Antiguitat Tardana

El tema axial d'aquestes VI Jornades Universitàries gira entorn de la vestimenta i dels elements –especialment tèxtils-, que eventualment poguessin tenir altres funcionalitats, com totes les relacionades amb l'arquitectura. Els teixits proporcionen una gran quantitat d'informació sobre diferents àmbits del món antic: societat, economia i cultura. I a la Mediterrània de la Antiguitat Tardana constitueix, sens dubte, un paisatge extraordinàriament fèrtil per a apropar-se a ells. A tal efecte les presents Jornades propicien la reunió d'un grup d'especialistes de prestigi internacional, que asseguruen una interessantíssima aproximació al món dels teixits antics des de punts de vista interdisciplinaris (documentació escrita, iconografia, anàlisis tècniques i mides de conservació) que proporcionen una enriquidora varietat d'apreciacions i una panoràmica ampliació i ajustada d'aquest tema, que actualment suscita tant interès.

Programa

Divendres 9 de novembre de 2007

10.00

Presentació de les Jornades, per la Dra. Gisela Ripoll i pel Dr. Josep de C. Laplana

10.15

Els vestits de Teòfil, pel Dr. Javier Arce

11.15

Indumentària a l'Egipte greco-romà i tardoantic en les fonts papirologiques, per la Dra. Sofia Torallas Tovar

12.00

Pausa - cafè

12.15

Ornamenta i vestimenta al món funerari tardoantic: la terminologia de les fonts escrites, per Joan Pinar i Lluís Turell

13.15

Aproximació tipològica a les produccions tèxtils a l'Egipte de la Antiguitat Tardana, per la Dra. Marie Helène Rutschowskaya

14.15 - 15.30

Descans

15.30

Ús i funció del teixit en l'arquitectura civil i religiosa a la Antiguitat Tardana, per la Dra. Gisela Ripoll

16.30

Els teixits coptes del Museu de Montserrat: una primera aproximació en la seva funció, per Lluís Turell

17.30

Visita al Museu de Montserrat, amb especial incidència a la col·lecció de teixits coptes "Soler Vilabella", pel Dr. Josep de C. Laplana i Lluís Turell

Moderador

Dr. Josep de C. Laplana, monjo i director del Museu de Montserrat

Assessora

Dra. Gisela Ripoll, professora Titular d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona

Professorat

Dr. Javier Arce, Catedràtic d'Arqueologia de la Universitat Charles-de-Gaulle - Lille 3

Dra. Sofia Torallas, Investigadora del CSIC i responsable dels papirs de Montserrat

Joan Pinar, Membre del Consell d'Assessors del Museu de Montserrat

Dissabte 10 de novembre de 2007

10.00

Tècniques tèxtils en els teixits coptes, per Silvia Saládrigas i Pilar Borrego

11.00

Tècniques d'anàlisi aplicades a teixits: el cas dels teixits coptes, per Ana Cabrera

12.00

Pausa - cafè

12.15

Decoració i motius ornamentals en els teixits coptes, per la Dra. Laura Rodríguez Peinado

13.15

Els teixits coptes del Museu Episcopal de Vic:

Motius decoratius, per Rosa Mª Martín i Ros

14.00 - 15.30

Descans

15.30

Visita al *Scriptorium Biblicum et Orientale*, amb especial incidència a la col·lecció de teixits coptes del Dr. Roca, pel Dr. Pius-Ramon Tragan

16.45

Conservació de teixits, per Mónica Enamorado

17.30

Conclusions, pel Dr. Noël Duval

Lluís Turell, Membre del Consell d'Assessors i responsable dels teixits coptes del Museu de Montserrat

Dra. Marie Helène Rutschowskaya, Conservadora en cap del departament d'Antiguitats Egípcies del Museu del Louvre

Silvia Saládrigas, Tècnica del Museu Tèxtil de Terrassa

Pilar Borrego, Tècnica del Instituto de Patrimonio Histórico Español

Ana Cabrera, Conservadora i cap del departament de documentació del Museu de les Arts Decoratives de Madrid

Dra. Laura Rodríguez, Professora d'Història de l'Art de la Universitat Complutense de Madrid

Rosa Mª Martín i Ros, Conservadora i responsable dels teixits del Museu Episcopal de Vic

Dr. Pius-Ramon Tragan, monjo i director del "Scriptorium Biblicum et Orientale" del Monestir de Montserrat

Mónica Enamorado, Tècnica en restauració i conservació de teixits

Dr. Noël Duval, Catedràtic Emèrit d'Arqueologia de la Universitat de la Sorbona - París IV